

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

83

juli 2011

verantwoordelijke uitgever
Postbus 105 – 2200 Herentals

Numismatica Herentals EGMP
redactie : Rudy Dillen

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter – secretaris – redacteur 0471-329179 rudy.dillen@telenet.be
Bart Van Hove	penningmeester – schatbewaarder 0497-524331 bart.van.hove@remmicom.be
Koen De Pooter	veilingmeester – standhouders 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Frank Lippens	webmaster – veilingroeper 0475-552400 frank.lippens1@skynet.be
Herwig Helsen	bibliothecaris 0479-208820 herwig.helsen1@telenet.be

Erelid : **Roger van Nuffel** – Herentalse Schepen van Cultuur 2001-2006

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals
rekeningnummer	BE43 0014 2061 3601 GEBABEBB
lidgelden 12 €	lidmaatschap Numismatica Herentals + EGMP (18 € voor leden in het buitenland)
8 €	lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals enkel voor leden van andere EGMP-afdelingen (11 € voor leden in het buitenland)
1 €	éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers
gratis toegang	voor -12 jaar, vergezeld van een volwassen lid
aangesloten bij	het E.G.M.P. – Koninklijke Vereniging de Herentalse Cultuurraad
website	www.numismatica-herentals.be

maandelijks clubactiviteit op de 2e zondag van de maand, 8.30–12 u
lokaal : parochiezaal St-Antonius – Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals
zondag 10 juli 2011 14 aug – 11 sept – 9 okt – 13 nov

Frontpagina Deze unieke gouden solidus werd geslagen in Constantinopel op naam van de Byzantijnse keizerin Irene. De voorzijde toont de keizerin met tiara, globe en scepter, IRInH AΓOVStI. Op de keerzijde prijkt Constantinus VI, haar zoon en mederegent, CONStAn-tInOS bASI Θ (zie artikel).

Tentoonstelling

clubnieuws

Vroeger gaven peter of meter een medaille of scapulierpenning met de afbeelding van Maria of de patroonheilige, tijdens de doopviering kon die dan worden gezegend. Het fenomeen van **doopmedailles** is heden wat op de achtergrond geraakt maar Patrick Pasmans toont ons in zijn tentoonstelling enkele mooie oude exemplaren.

Overlijden We melden u het overlijden van Frans Stel (Brunssum–NL). De vereniging biedt aan de getroffen familie haar medeleven aan.

Bij de clubveiling verwisselt een 80% van de ingebrachte loten van eigenaar. Het spontane applaus na het laatste lot is dan ook een welgemeende appreciatie voor het ganse veilingteam, onze ‘roeper’ in het bijzonder.

Beeltenis voor een volgende Duitse euromunt ?

Nijverheid motiveert Kunst !

Een meer hedendaagse interpretatie zou kunnen zijn : Duitsland geeft Griekenland een stamp onder hun achterste om werk te maken van hun belabberde financiële- & economische situatie.

September-veiling W. Faes : penning 2071, lot 23
Zur Ausstellung – W. Fitzenreiter, 1997, 52mm

11.15 u **uitreiking van de jeugdtombola** gratis lootje voor -15 jaar
munt + biljet voor elke aanwezige jongere

11.20 u **aanwezigheidstombola** gratis voor alle aangesloten leden

- * zilveren 200 lirot, Vredesverdrag Israel-Egypte – Israel 1980
- * zilveren 200 forint, Jaar van het Kind – Hongarije 1979
- * zilveren 100 escudos, Nuno Tristão-Rio Gambia – Portugal 1987
- zilveren 500 frank, 150 jaar Onafhankelijkheid – België 1980

11.25 u **trekking lootjestombola** 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

- * gouden 20 francs, Louis-Napoleon Bonaparte – Frankrijk 1852
- zilveren 5 dollars, Premier Norman W. Manley – Jamaica 1978
- zilveren 100 rupees, World Food Day – Seychellen 1981
- * zilveren 1000 escudos, Dom Manuel I – Portugal 1998
- zilveren 25 markkaa, Olymp. Winterspelen Lahti – Finland 1978
- * zilveren 5 yuan, Lin Zexu (wetenschapper) – China 1991
- zilveren 5 shillings, 50 jaar staatsvorm – Zuid-Afrika 1910-1960
- zilveren 2 kroon, Gustaf V – Zweden 1914

met een fles wit 'Les Calades', Colombard Sauvignon – Gascogne 2008
geschonken door **Versmarkt & Wijnen Van Eccelpoel**, Lierseweg 20

11.30 u **start van de clubveiling** tijdig uw biednummer afhalen

Oplossing Muntenpuzzel

10 muntnamen in een wielerverslag !

In het wielerverslag van Walter Mertens zaten 10 benamingen van munten verscholen waarvan je er 9 kon linken met een gegeven in de rechtse tabel. Het was **het land** van de 10^e muntbenaming dat we zochten !

We kregen 28 invulstrookjes in onze puzzelbox, 25 daarvan hadden het goede antwoord : **Korea**. Zowel Noord- als Zuid-Korea hebben de *won* als nationale munteenheid. Het gebeurt niet dikwijls, maar we kregen 2 winnaars ! Zowel Willy Geets (Bonheiden) als Louis Beullens (Nijlen) hadden het goede antwoord ingevuld en benaderden allebei met 24 het dichtst het antwoord op de schiftingsvraag. Beide heren kregen een zilveren prijsmunt en fles wijn overhandigd. We danken alle deelnemers voor hun interesse. Proficiat aan Willy en Louis !

Het wielerverslag Jaarlijks vindt in de buurt van **Euro-Disney** een spectaculaire BV-wielerkoers plaats. Verleden jaar **won** Helmut **Zloty** in een adembenemende massaspurt. Dit jaar werd acteur **Frank** Aendeboom als favoriet naar voor geschoven. Tegenslag werd hem niet gespaard, nadat hij tegen de **rand** van de stoep was gereden, kwam hij ook nog met een **bonk** tegen een reclamepaneel terecht. Hij reed dan ook nog eens **lek**. Maar fietsend, als een **kip** zonder kop, zette hij de achtervolging in. Op de laatste helling gaf hij nog eens het volle **pond** en reed alle tegenstand uit de wielen. Deze overwinning was de **kroon** op een lange en intense winterse voorbereiding op de Bahamas.

1	euro	Europa
2	bonk	VOC-noodmunt
3	lek	Albanjë
4	rand	Zuid-Afrika
5	kroon	IJsland
6	zloty	Polen
7	kip	Laos
8	frank	Zwitserland
9	pond	Groot-Brittannië
10	won	(Zuid- & Noord-)Korea

Irene (797 – 802)

Een vrouw als keizer

Irene kent een unieke plaats in de Byzantijnse geschiedenis. Ze was de eerste vrouw die in eigen naam regeerde en de laatste keizerin uit de Isaurische dynastie⁽¹⁾, deze wordt vooral met het Iconoclasme⁽²⁾ geassocieerd.

Irene Sarantapechaina

Irene van Athene (°752 – 9 augustus 803) was keizerin van Byzantium, eerst als medekeizerin van 775 tot 780, keizerin-moeder en regentes van 780 tot 797 en daarna als alleenheerseres van 797 tot 802. Irene stamde af van een nobele familie uit het Griekse Athene. Als weeskind werd ze opgevoed door haar oom Constantijn Sarantapechos, een patriciër en een Griekse generaal uit Theme⁽³⁾.

In 769 trok de familie naar Constantinopel waar ze werden voorgesteld aan keizer Constantijn V. Nog datzelfde jaar huwt Irene dan met Leo IV, een zoon van Constantijn V. In 771 bevalt ze van een zoon, Constantijn. Als Constantijn V in 775 overlijdt, wordt haar echtgenoot Leo IV keizer van Byzantium. Leo IV sterft echter in 780 en laat de troon na aan zijn 9-jarig zoon, die hem opvolgt als Constantijn VI van Byzantium, dit weliswaar onder het voogdijschap van zijn moeder Irene.

Het nieuwe regime van Irene

Kort na het overlijden van haar echtgenoot verijdelt ze een complot, geleid door de Postal Logothete⁽⁴⁾, dit samen met een kern van de Excubitors⁽⁵⁾, met als doel de broer van Leo IV, Nicephorus, op de troon te zetten. Alle samenzweerders worden onmiddellijk verbannen. Nicephorus en zijn vier broers worden verplicht om tot een priesterorde toe te treden waardoor ze al hun rechten op troonopvolging verliezen.

De vrijgekomen post van Postal Logothete wordt door Irene toevertrouwd aan de eunuch Stauracius, waardoor haar positie bij de bureau-craten verstevigd wordt. In 791 komt de Strategus⁽⁶⁾ van Sicilië in opstand en Cappadocia werd aangevallen door de Arabieren. Liever dan afhankelijk te zijn van de generaals, benoemd door haar echtgenoot, wijst Irene de operaties toe aan de eunuchen van het paleis die ze volledig vertrouwd. Al zeer snel wordt deze Siciliaanse opstand tot een goed eind gebracht en kan men overgaan tot de verdediging van Cappadocia. In de buurt van Caesarea worden de Arabieren uiteindelijk verslagen door Michael Lachnodracon, de Strategus van Thracië.

AV Solidus (19mm, 4.46 g, 6h).

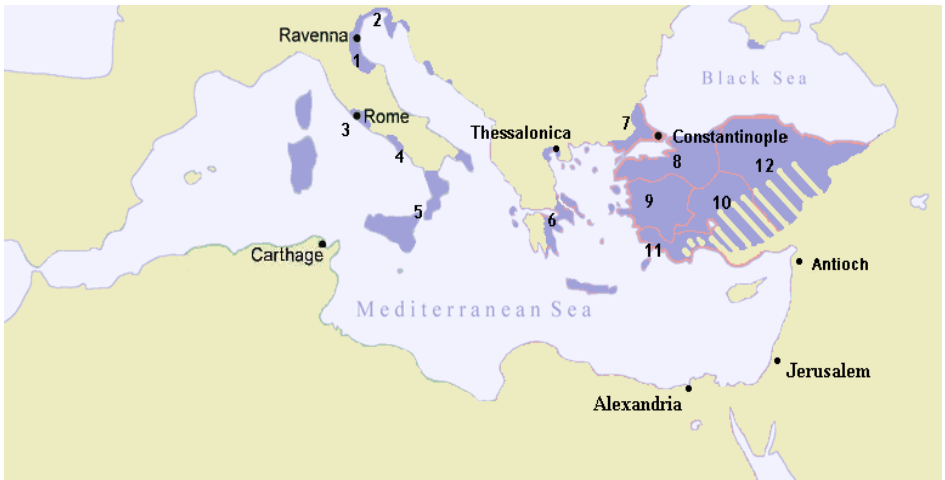
Vz: omschrift CIRI INH BASILISSH, gekroonde buste, gekleed met loros (keizerlijk gewaad), in vooraanzicht, in rechterhand Globus Crusiger, in linkerhand scepter met kruis.

Kz: omschrift CIRI INH BASILISSH Θ (merkteken van het officina uit Constantinopel), de afbeelding is gelijk aan deze op de voorzijde.

Op een ander front, kan kalief Harun al-Rashid diep in het Rijk doordringen en doorstoten naar Constantinopel. Maar hij wordt door Stauracius, in de vallei van Sangarius, in de val gelokt. Er is geen uitweg meer, beide partijen stemmen toe tot een staakt het vuren en gaan over tot onderhandelingen. Tijdens de onderhandelingen echter komt Stauracius, door verraad, in de handen van de Arabieren terecht en ziet Irene zich verplicht tot toegevingen. Ze gaat akkoord tot het betalen van een jaarlijkse dwangsom van 160.000 nomisma (solidus), dit om haar adviseur vrij te krijgen. De Arabieren verklaren zich akkoord om zich terug te trekken tot aan hun grenzen.

Deze vernedering laat Irene weliswaar niet ongestraft, alle deloyale commandanten worden vervangen. Zeer snel richt ze haar aandacht op de Balkan en geeft in 783 Stauracius de opdracht om een campagne te starten tegen de Slaven. Deze marcheert met een goed uitgerust leger naar de Peloponnesos waar hij de Slaven succesrijk weet te verslaan. Alle goederen worden als oorlogsbuit in beslag genomen en de Slaven worden verplicht de Byzantijnse keizers te erkennen. Een jaar later leiden Irene en haar zoon Constantijn VI hun legers richting Thracië. De stad Berea wordt ingenomen en omgedoopt tot Irenopolis. Zonder al te veel risico's brengt ze haar troepen, door Thracië, tot aan de oude grenzen in het westen. Ze verovert in een jaar tijd meer grondgebied dan Constantijn V gedurende zijn volledige regeerperiode bij machte was. De Byzantijnse campagne wordt in 784 voortgezet.

Op het moment dat de Patriarch Paul zwaar ziek wordt, grijpt Irene de kans om het Iconoclasmie aan te vechten. Op zijn sterfbed pleit Paul voor een Ouconomische Concilie, dit om het debat over het Iconoclasmie te openen. Hij eist ook dat protoascretis⁽⁷⁾ Tarasius als zijn opvolger wordt aangesteld. Na de dood van de Patriarch laat Irene een groep van geestelijken, ambtenaren en andere gemachtigden bijeen komen om de aanstelling van Tarasius tot nieuwe Patriarch goed te keuren. Tot grote verbijstering van de leden gaat Tarasius enkel akkoord met het Patriarchaat op voorwaarde dat een Ouconomische Concilie wordt gehouden.

De Arabische invallen (gearceerd gedeelte), vanaf 717

Voor de Raad maakt Irene bekend dat zij afziet tot verder betalen van de jaarlijkse dwangsom aan de Arabieren. Als vergelding hervatten de Arabieren hun plunderingen met uitvallen vanuit de stad Adata. Er wordt zwaar slag geleverd en in de winter van 786 slaagt de Armeense Strategus erin deze stad volledig te vernielen. In het voorjaar van 787 vallen de Slaven Thracië binnen, de keizerin reageert onmiddellijk en trekt met haar leger op om met succes de Slaven terug te dringen.

Eens terug in Constantinopel opent Irene het 1^e Ouconomische Concilie in de kerk van de Heilige Apostelen. Tot tegenstelling van vele legercommandanten die hun loyaliteit tonen aan hun keizerin, zijn er nog veel soldaten die hun vroegere keizer Constantijn V vereren omwille van het Iconoclasmie. Ze verzamelen zich buiten de kerk en eisen de onmiddellijke stopzetting van het Concilie. Om de gemoederen enigszins te bedaren besluit Irene het Concilie te ontbinden en stuurt alle afgevaardigden tijdelijk naar huis.

Ondanks haar schijnbare mislukking bedenkt Irene een plan: ze kondigt een nieuwe campagne aan tegen de Arabieren. De aangeduide Tagmata⁽⁸⁾ stemt toe en vertrekt richting Anatolië. Ondertussen krijgen 1500 soldaten uit Thracië, orders om de strijdkrachten in Anatolië te vervoegen. Als represaille worden er 1500 soldaten ontslagen (vooral diegenen die bij de protestacties aanwezig waren) en vervangen door nieuwe soldaten uit Thracië. In Constantinopel vervangt Irene het hoofd van de bisschoppen. Na al deze acties roept ze een 2° Oeconomische Concilie bijeen te Nicaea.

AE Follis (5.46 g, 6h).

Vz: omschrift CIRInH BAS', gekroonde buste frontaal, gekleed met lo-ros, in rechterhand een Globus Crusiger, in linkerhand scepter met kruis.

Kz: Grote M tussen XXX (l) en NNN (r), boven een kruis, onderaan A.

Er komt een periode van relatieve rust waarbij Irene huwelijksvoorberedingen kan treffen voor haar zoon. Hij is al verloofd met de Fran-kische prinses Rotrud, dochter van Karel de Grote. In 787 vraagt Irene aan Karel of hij zijn dochter naar Constantinopel wil sturen. Dit vindt hij echter te vroeg en weigert. Na een jaar houdt Irene de verloving voor gezien en organiseert een wedstrijd onder de geschikte Byzantijnse vrouwen. Samen met Stauracius selecteert ze een bruid, de bruidsschat zal hier zeer waarschijnlijk een belangrijke rol hebben gespeeld...

De rust is echter van zeer korte duur. De Arabieren verslaan het Anatolische leger nabij Sicilië. Ook de Bulgaren boeken succes aan de Strymon-rivier waar haar leger in een hinderlaag valt en de Franken vallen het Prinsdom van Benevento (Zuid-Italië) binnen. Onmiddellijk stuurt zij één van haar vertrouwelingen uit om de Franken uit het Prinsdom te verdrijven. Zijn opdracht mislukt echter en hij wordt gedood. Irene slaagt er in om een alliantie te sluiten met Benevento, hiermee kan ze de Bulgaren uit West-Thracië houden.

Door al deze tussenkomsten wordt het Constantijn VI duidelijk dat zijn moeder hem nooit de macht zal overdragen, maar het tij keert ... Door haar recente tegenslagen begint hij meer en meer sympathie van de Raad te krijgen. In 790 ziet hij zijn kans schoon en beraamt een complot tegen Stauracius, daar hij denkt dat deze zijn moeder manipuleert. Stauracius ontdekt het complot en brengt Irene op de hoogte. Ze laat haar zoon in zijn kwartieren opsluiten, eist van het leger en de Raad dat zolang ze leeft zij als enige machthebber zal erkend worden. Zij krijgt wel de steun van haar generaals maar het overgrote deel van het leger volgt haar niet, ook de provincie Armeniac weigert. Irene stuurt haar Drungary⁽⁹⁾ van de wacht, Alexius Musele, naar Armeniac om hen te overtuigen.

Als antwoord wordt hun Strategus Nicephorus afgezet en Alexius wordt verplicht om zijn plaats in te nemen. Hierna erkennen ze Constantijn als enige keizer en 4 provincies volgen dit voorbeeld. Uit noodzaak moet Irene toegeven, ze laat haar zoon weer vrij en neemt afstand van de troon. Constantijn VI is nu 19 jaar en alleenheerser. Hij laat zijn moeder opsluiten in haar paleizen en Stauracius uit het land verbannen.

Zegel met afbeelding van keizerin Irene(12.99 gr).

Vz: Buste frontaal, gekroond, gekleed met loros, rechtsscepter met kruis, boven scepter jaartal (I) of initiaal van haar naam?

Kz: 3 lijnen TWN [...]/ KOMEP[...]/[...].

Al heel snel blijkt echter dat Constantijn niet over de geschikte leiderscapaciteiten beschikt, ook zelf vind hij zijn keizerlijke verantwoordelijkheden ontmoedigend. Hij start een campagne tegen zowel de Bulgaren als de Arabieren, die hij dan zonder enige redenen weer onderbreekt. Om erger te vermijden laat hij begin-792 zijn moeder weer vrij en beveelt het leger haar te aanvaarden als mederegent. Ook laat hij Stauracius terugkeren uit ballingschap. De jonge keizer hervat de campagne tegen de Bulgaren waarbij hij een desastreuze nederlaag bij Marcellae kent.

De blijvende incompetentie van Constantijn zorgt ervoor dat verschillende legerleiders de priester Nicephorus naar voor schuiven als keizer, blijkbaar ook op het advies van Irene en Stauracius. Om zijn regentschap veilig te stellen laat Constantijn Nicephorus de ogen uitsteken, de broers van Nicephorus wordt de tong afgesneden. Deze daad schrikt de bevelhebbers van het leger af en de gedeelde macht tussen Irene en Constantijn kent een onrustige periode. Ambtenaren en de generaals geven nog steeds de voorkeur aan Irene. In 795 verstoot Constantijn zijn echtgenote Maria, die er niet in slaagt om een zoon te baren. Hij hertrouwt met Theodote (haar kamermeisje) wat volgens de kerk echter niet is toegestaan. De Patriarch Tarasius houdt zijn afkeuring wijselijk stil. Het zijn 2 monniken, Plato van Saccadium en zijn neef Theodore, familie van Theodote en goede vrienden van Irene, die openlijk het huwelijk aanvechten. Constantijn laat Plato opsluiten en Theodore wordt verbannen uit Constantinopel. Door deze gebeurtenissen daalt zijn populariteit tot een ongezien dieptepunt.

AV Solidus (19mm, 3.82 g, 6h).

Vz: omschrift EIRINI BASILISI, gekroonde buste frontaal, gekleed met loros (keizerlijk gewaad), in rechterhand Globus Cruciger met bovenaan punt, in linkerhand scepter met kruis.

Kz: omschrift .IRINI BASIL..., zelfde afbeelding als op vz, links een C, rechts een I (vermoedelijk de initialen van Constantijn VI en Irene)

Het is 797 als Irene de macht volledig naar zich toe trekt. Constantijn kan ontsnappen maar wordt later gevat. Hij ondergaat hetzelfde lot als Nicephorus. Zijn ogen worden uitgestoken en hij sterft korte tijd later aan zijn verwondingen. Hierdoor wordt Irene de eerste vrouwelijke alleenheerser over het Romeinse Rijk. Het is op dit moment dat ze zich de titel van keizer toe-eigent en deze ook gebruikt op officiële documenten. Om haar regentschap kracht bij te zetten laat ze nieuwe munten slaan met enkel haar afbeelding op beide zijden.

Uit vrees voor een machtsdeling blijft ze ongehuwd en vertrouwt enkel kerkleiders en haar eunuchen. Haar grootste vertrouwelingen zijn nu Stauracius en de nieuw benoemde Aëtius. De Arabieren voelen dat haar greep op het land sterk vermindert. In 798 volgt de zwaarste inval, de Arabieren veroveren de steden Efeze in Thracië en Malagina in Opcicië. Om verdere plunderingen tegen te gaan vraagt de keizerin aan Kalief Harun al-Rashid om een wapenstilstand aan te gaan. Hij stemt toe indien de jaarlijkse dwangsom weer betaald wordt, waarmee ze akkoord gaat.

Meer en meer verliest Irene de macht over het land. Ze geeft grote donaties aan het volk, functies worden toegekend aan belangrijke personen en de kerk wordt vrijgesteld van belastingen. In 799 wordt Irene zwaar ziek en het zijn haar trouwste volgelingen Stauracius en Aëtius die naar de troon dingen. Door het 'plotse' overlijden van Stauracius ligt de weg open voor Aëtius.

AR Miliarion (2.05 g, 6h).

Vz: omschrift IHS XPI NICA, centraal een kruis op drie treden.

Kz: tekst in 5 lijnen CONS/ TANTINO/ S S IRINI C/ CΘCΥ BA/ SILIS

Hoewel Karel de Grote Irene als heerseres van het Romeinse Rijk heeft erkend laat hij zich toch in 800 kronen door Paus Leo III als keizer van Rome. In 802 doet Karel aan Irene het voorstel om met hem een huwelijk aan te gaan. Indien zij toestemt, betekent dat het Byzantijnse en Frankische Rijk één wordt. Zij neemt zijn voorstel in overweging maar dit is kennelijk niet naar de zinnen van Aëtius.

Het is tenslotte Nicetas, samen met zijn bondgenoten, die het paleis binnendringen. Ze nemen de keizerin gevangen en roepen Nicephorus uit tot nieuwe keizer. Irene accepteert haar nederlaag en wordt verbannen naar een klooster waar ze korte tijd later overlijdt.

Het monetair systeem kent tijdens deze dynastie enkele aanpassingen. De afbeeldingen op de munten zijn van voorbijgaande aard. Tijdens het Iconoclasme (8^e eeuw) zijn er drie belangrijke wijzingen opgetreden.

1° De keizerlijke buste wordt louter lineair waardoor de overblijfselen van de portretkunst volledig verdwijnen.

2° De oudere keizers worden alleen door grotere afmetingen onderscheiden ten opzichte van hun jongere collega's evenals vage sporen van baard en snor, ongeacht of zij dit in het echte leven hadden.

3° Het traditionele kruis op de keerzijde wordt vervangen door de beeltenis van een ander familielid, in de meeste gevallen is het de zoon als opvolger van de huidige keizer of, indien de zoon al op de voorzijde prijkt, de beeltenis van zijn voorouders. Hierdoor staat de volledige dynastie afgebeeld op de munt.

<u>602-717</u>	Goud			Zilver	Bron		
	Solidus	Semissis	Tremissis	Hexagram	Follis	1/2 Follis	Dekanoummion
Gewicht	~4,5 gr	~2,25 gr	~1,50 gr	~6,72gr	~14 tot 3 gr		
Waarde	1	2	3	24	288	576	1152
				1	24	48	96
					1	2	4
% edelmetaal	98%	98%	98%	96%			

<u>717-963</u>	Goud			Zilver	Bron		
	Solidus	Semissis	Tremissis	Miliaresion	Follis	1/2 Follis	Dekanoummion
Gewicht	~4,5 gr	~2,25 gr	~1,50 gr	~2,27 -tot 3 gr	~14 tot 3 gr		
Waarde	1	2	3	12	288	576	
% edelmetaal							
Constantinopel	98%	98%	98%	98%			
Syracuse	80%	80%	80%	-			
		*1	*1	*2		*3	*3

*1 Deze verdwijnen en worden nog enkel geslagen voor ceremoniele doeleinden

*2 Benaming veranderd

*3 Dekanoummion uit circulatie onder Constantijn V

*3 1/2 Follis uit circulatie onder Theophilos

Munthuizen nog actief tijdens haar regeerperiode

Constantinopel AV – AR – AE

Rome AV – AR – AE

Ravenna AV – AR – AE

Napels AV

Syracuse AV AE

Besluit

Deze 22 bewindsjaren onder Irene, met en zonder haar zoon, brachten belangrijke veranderingen. Godsdienstvrede werd hersteld door de veroordeling van het Iconoclasmie. De verschillende invasies door Arabieren, Bulgaren en Franken waren minder intens dan voorheen. Ambtenaren en kerkleiders kregen meer zeggenschap en herstelden het educatieve en administratieve systeem van het Rijk. Ondanks de grote dwangsommen die moesten betaald worden, en de vele excessen op het einde van haar regeerperiode, bleef de schatkist nog goed gevuld.

Frank LIPPENS

Voetnoten

- (1) Isaurische of Syrische dynastie: 3^e dynastie (717-802) van het Byzantijns tijdperk kende 5 keizers: Leo III, Constantijn V, Leo IV, Constantijn VI en Irene.
- (2) Iconoclasmie: Beeldenstorm, het is Keizer Leo III (de Isauriër) die tussen 726 en 730 het bevel geeft om de afbeelding van Christus, dat boven het portaal van het Grote Paleis te Constantinopel afgebeeld staat, laat vervangen door een kruis. Het Iconoclasmie kent een einde door de inzet van Irene in 787.
  - a. Iconodul = een iconenvereerder
  - b. Iconoclast = een tegenstander
- (3) Theme: Byzantijns district, een provincie (7^e – 11^e eeuw)
- (4) Postal Logothete: Een administratieve titel voor de 1^e minister
- (5) Excubitors: Imperiale wacht van de vroege Byzantijnse keizers.
- (6) Strategus: Een gouverneur van een militaire provincie
- (7) Protoascretis: Hoogste ambtenaar in de bureaucratie
- (8) Tagmata: Een regiment, het is Constantijn V die zijn oude wachtgades omvormt tot 6 nieuwe Tagmata.
- (9) Drungary: Een bevelhebber van een bataljon (droungos)

Bronnen:

- The Struggle for Survival, edited by Cyril Mango, published in The Oxford History of Byzantium, Oxford University Press 2002
- A History of the Byzantine State en Society, by Warren Treadgold
- The Oxford Dictionary of Byzantium
- Byzantine coinage, by Philip Grierson
- The economic History of Byzantium, published by Dumbarton Oaks Research Library and collection, Washington
- Byzantine coins and their values, by David R. Sear
- Die Münzen des byzantinischen Reiches, van Andreas U. Sommer
- Foto's: www.cngcoins.com

1	5.00	16	23.00	31	2.00	46	6.50	61	4.25
2	-	17	2.00	32	2.00	47	11.00	62	1.00
3	5.00	18	1.00	33	11.00	48	12.00	63	1.00
4	1.00	19	-	34	2.00	49	1.00	64	1.00
5	1.00	20	-	35	-	50	1.00	65	4.25
6	1.00	21	1.00	36	-	51	5.00	66	3.50
7	25.00	22	7.50	37	-	52	5.00	67	2.75
8	2.00	23	1.00	38	-	53	2.25	68	3.25
9	5.50	24	2.75	39	14.00	54	2.50	69	1.00
10	2.75	25	3.00	40	-	55	1.00	70	1.00
11	3.50	26	2.00	41	-	56	1.75	71	1.00
12	5.50	27	3.00	42	3.00	57	1.00	72	5.00
13	2.00	28	2.00	43	1.00	58	1.00	73	2.75
14	29.00	29	3.25	44	1.00	59	5.50	74	1.00
15	23.00	30	3.00	45	3.00	60	2.50	75	4.00

Veilingmodaliteiten

- elk lid kan loten binnenbrengen bij Koen, de clubveilingmeester
- deze loten moeten vergezeld zijn van een lijst in 2-voud, met naam van de inbrenger, een beschrijving van de loten en hun inzetprijs, deze lijsten worden samen gecontroleerd en afgetekend. Deze formulieren zijn te bekomen aan onze bestuurstafel, ze kunnen tevens gedownload worden van onze website : www.numismatica-herentals.be / veiling
- elke bieder haalt tijdig vóór de veiling een biednummer af aan de tafel
- door dit nummer op te steken zal het bod automatisch verhogen, het lot wordt toegekend aan de hoogste bieder
- het bod wordt verhoogd als volgt :
  - 1 – 5 € : + 25 cent**
  - 5 – 10 € : + 50 cent**
  - 10 – 50 € : + 1 €**
  - 50 – 100 € : + 2 €**
  - meer dan 100 € : + 5 €**
- na afloop van de veiling, en na contante betaling, kunnen de kopers hun loten in ontvangst komen nemen
- onmiddellijk hierna wordt afgerekend met de inbrengers
- de veilingkosten : 5 % voor de koper, 5 % voor verkoper
- bij gouden munten wordt geen opgeld gerekend
- niet-verkochte loten worden gratis teruggegeven

Veel succes !

1

4

9

10

nr	land	munt			kw	mat	inzet	
1	Byzantium	lot van 4 'schotelmunten', te determineren			div	AE	10.00	
2	Grieken	bronsmunt, te determineren			F	AE	2.50	
3	Kelten	Gallia Belgica	Leuci potinmunt	75-50 vC	F	AE	2.50	
4	Rome	Vespasianus	denarius met ossen-2-span (R)	66-79	F	AG	25.00	
5		Constantinus I	AE 20mm	307-337	F	AE	1.00	
6		lot van 5 bronsmunten, te determineren		divers	div	AE	2.50	
7	Brabant	Leuven	denier met kz. BAST	1248-1261	F/ZF	Ag	20.00	
8		Maria-Theresia	1 oord – Antwerpen	1745	F	Cu	1.00	
9	Luik	Jean-Théodore de Bavière	14 oord	1751	ZF	Ag	15.00	
10	België	Gent	10 centimes	1920	F	karton	5.00	
11		Leopold I	module 10 centimes	1853 FR	F	Cu	1.00	
12		Leopold II	1 franc	1886 FR	ZF	Ag	5.00	
13		Albert I	10 francs – 2 belga (pos B)	1930 FR	ZF	Ni	17.50	
14		Albert I	1 frank (2 stuks)	1913 FR + 1913 VL	ZF	Ag	8.00	
15		Albert I	10 centimes	1931 FR	ZF	Ni	2.00	
16		Boudewijn I	20 francs	1954 FR	ZF	Ag	15.00	
17	China	Republiek	10 cash	1905	Pr	Cu	1.00	
18	Duitsland	Pruisen	1/2 silber groschen	1870	Pr	Ag	6.00	
19		Sachsen	1/12 thaler	1812	ZG	Ag	1.00	
20		Duitse Rijk	50 pfennig (dubbelslag in atelierletter)	1921	ZF	Al	3.00	
21		DDR	50 pfennig	1950	ZF	AE	1.00	
22	Frankrijk	Louis XV	ecu – Bayonne (L)	1764	F/ZF	Ag	25.00	
23		Republiek	1 franc	1916	ZF	Ag	4.00	
24		Republiek	1 franc	1920	ZF	AE	2.00	
25	Gr-Brittann.	Elizabeth II	crown Churchil	1965	Pr	CuNi	1.00	
26	Guernsey	Kolonie	8 doubles	1834	Pr	Cu	2.00	
27		Elizabeth II	2 pounds	1985	Pr	CuNi	2.00	
28	Italië	Republiek	500 lire (verjaardag Banca D'Italia)	1993	Pr	CuNi	1.00	
29	Nederland	lot oorlogsmunten met o.a. 1, 2½, 5, 10 en 25 cent (8 stuks)			ZF	Zn	1.00	
30	Rusland	Republiek	1 roebel 1741	vervalsing !	ZF	?	3.00	
31	San Marino	Republiek	10 centesimi	1935	ZF	Cu	1.00	
32	Somalië	Franse Kolonie	5 francs	1948	ZF	Al	2.50	
33	USA	Republiek	1 dime	1875	ZG	Ag	4.00	

18

22

26

32

34

35

37

44

nr	item	beschrijving		kwal	mat	inzet
34	penning	Frankrijk	Champagne Henriot – Reims Ø 45mm	Pr	?	5.00
35		Brugge	broodpenning St. Salvator Ø 35mm ZD	ZF	Pb	3.00
36		3 gemeentepenningen : Borgerhout – Harelbeke – Duffel		div	div	1.00
37		Gent	20 frank Vooruit Gent 1930	Pr	CuNi	1.50
38	jeton	Vatikaanstad	Paus Leo XIII Ø 20mm	ZF	Cu	1.00
39	lot	Monaco	6 verschillende munten	div	div	6.00
40		7 blanco muntplaatjes		div	div	1.00
41		Frankrijk	40 munten	div	div	1.00
42		Spanje	45 munten, vele in munthouders	div	div	1.00
43		wereld	19 munten	div	div	1.00
44		jetons, penningen, munten (25 stuks)		div	div	8.00
45		diverse jetons, broodpenningen... (45 stuks)		div	div	5.00
46		8 penningen (Prins laurent, Gerlache, Sabena,...)		FDC	div	2.50
47	medaille	USA	Inauguratie Ronald Reagan Ø 76mm 1981	FDC	AE	5.00
48	set	Bank of England : pre-decimal coin-set		FDC	div	7.00

nr	item	beschrijving		kwal	mat	inzet
49	divers	rolmeter 1.90m	met muntenafbeeldingen nieuw	Pr	divers	5.00
50		10 tijdschriften	Numismatique & Change (F) jaargang 2007	Pr	papier	2.50
51	biljetten	Gent	lot van 10 broodkaarten	div	papier	5.00
52		België	1 frank 'Gen. Maatsch. Mauve' 14-10-1918	F	papier	5.00
53		België	100 francs 'London' BNB 01-02-1943	F	papier	4.00
54		België	500 francs 'Orley' 05-10-1962	ZF	papier	15.00
55		België	3 biljetten Boudewijn (2 x 20 Fr + 1 x 50 Fr)	ZF	papier	1.00
56		Azerbeidjan	1 manat 2005	ZF	papier	1.00
57		Bolivië	10.000 pesos 10-02-1984	Pr	papier	1.00
58		Brazilië	10 cruzeiros	Pr	papier	1.00
59		British Army	1 pound – 4th series ZD	FDC	papier	1.00
60		Burma	1 kyat	ZF	papier	1.00
61		China	10 Custom Gold Units 1930	ZF+	papier	3.00
62		China	3 stuks 1953 + 1980	div	papier	1.00
63	biljetten	Congo	50 francs 01-04-1962	F	papier	1.00

49

50

54

nr	item	beschrijving			kw	mat	inzet
64	biljetten	Duitsland	5.000.000 mark	20-08-1923	ZF	papier	1.00
65		Ecuador	5 sucres	20/08/1982	Pr	papier	1.00
66		Frankrijk	Assignat de 10 livres - série 5811	1792	ZF	papier	1.00
67		Indonesië	10 rupiah	ZD	F	papier	1.00
68		Indonesië	2000 rupiah	2009	Pr	papier	1.00
69		Katanga	10 francs	15/12/1960	ZF	papier	1.00
70		Malawi	1 kwacha	1989	FDC	papier	1.00
71		Malaya & Borneo	1 dollar	01-03-1959	F	papier	2.50
72		Oekraïne	10 karbovantsiv	ZD (1919)	ZF+	papier	5.00
73		Polen	1000 marek	23-09-1919	F	papier	1.00
74		Tsjechoslowakije	1000 korun	1985	ZF	papier	10.00
75	biljetten	Turkije	100 lirasi + 100.000 lirasi	1970	ZF	papier	1.00

66

69

div = divers

F = fraai
Ag = zilverZF = zeer fraai
AE = brons-koperPr = prachtig
Fe = ijzer

FDC = Fleur de coin

UNC = uncirculated

Cu = koper

Ni = nikkel

Al = aluminium

Voor volgende leden ligt nog een 'Brigand' te wachten :

Alain Debelder	Antwerpen
Ludo Eysermans	Vosselaar
Wim Geerinckx	Herentals
Tom Prims	Grobbendonk
Freddy Van Hove	Noorderwijk
Roger Van Nuffel	Morkhoven
Hugo Verhaegen	Herentals

Gelieve uw bronzen medaille-op-naam '5 jaar lidmaatschap' af te halen bij een volgend bezoek aan onze clubactiviteit !

Op stap in eigen stad

zomerwandelingen en fietstochten

Niets beter om Herentals te leren kennen dan een deelname aan een zondagse zomerwandeling (2u) of -fietstocht (2.30u), olv. een stadsgids. Vertrek telkens om 14.30u, deelnemen is gratis en inschrijven is niet nodig, gewoon tijdig verschijnen op de vertrekplaats. Het programma :

3 juli	Als stenen spreken (wandel)	vertrek : Lakenhal
10 juli	Architectuurwandeling	Lakenhal
17 juli	Morkhoven & Noorderwijk (fiets)	St-Bavokerk
24 juli	Kruisberg & omgeving (wandel)	Le Paige
31 juli	Oude panden & poorten (wandel)	Lakenhal

Meer informatie op www.uitinherentals.be

Recordprijs voor een Britse Kelt !

Een voorheen ongepubliceerde gouden stater van Anarevitos, een tot dan toe onbekende Britse koning, werd recent geveild door Chris Rudd voor een recordbedrag van £ 21.000.

Willem van Alsenoy

Numismaat

Oudaan 6, 2000 Antwerpen

gsm 0495 / 51 10 16

willem@vanalsenoy.com

www.vanalsenoy.com

De voorzijde toont een zilveren denier geslagen te Brugge onder Boudewijn II (879-918). Aanwezigheidspemning, Ø 30 mm, messing 11,5 g (70 ex.).

Penning opgedragen aan Aimé Haeck in vermeil 13,4 g (1 ex.).

Atelier : Fibru Europ, Brussel

De munt waar het hier over gaat siert de voorzijde van de jaarpemning van het EGMP, uitgereikt op de Algemene Vergadering te Brugge op 28 mei 11. Voor de toelichting op deze munt gaan we terug in de tijd, naar de periode van de eerste graven van Vlaanderen.

Ten tijde van Karel de Kale kende het huidige Vlaanderen geen ééngemaakt bestuur. De namen die tot ons zijn gekomen, zijn deze van de zogenaamde ‘forestiers’, hoge ambtenaars die een gouw rechtstreeks van de vorst in leen kregen. Dit ambt ging niet over van vader op zoon.

Vlaanderen was destijds een dun bevolkt gebied, zonder eigen graaf, en verdeeld in een 5-tal gouwen: Flandrensis, Gandensis, Mempiscus, Cortracensis en Iserbius, die elk apart door een ambtenaar werd bestuurd

Vanaf 820 hadden onze streken te maken met aanvallen en plunder-tochten door de Vikings. De Karolingers waren niet bij machte om aan deze invallen het hoofd te bieden en gaven daarom grote gebieden in leen aan de aanvallers, die dit terecht als een teken van zwakte beschouwden. Daarop organiseerden ze ook nog rooftochten naar Duurstede en Utrecht (837), Quentovic (842), Terwaan en Sint-Bertinus (Sint-Omaars) (850) en Gent (852). In 861 werden Sint-Bertinus en Terwaan, nauwelijks hersteld, opnieuw geplunderd.

Tijdens deze periode (kerstmis 861) was het dat Boudewijn met de IJzeren Arm de dochter van koning Karel de Kale uit een klooster in Senlis ontvoerde en dat viel bij haar vader niet in goede aarde. Beiden werden verbannen, maar dank zij een tussenkomst van de paus verzoenden schoonvader en –zoon zich. Bij deze gelegenheid werden de Vlaamse gouwen samengevoegd en de tot graaf benoemde Boudewijn kreeg de taak om de Noormannen het hoofd te bieden.

In die tijd werd te Gent een muntatelier opgericht dat een vrij beperkte activiteit kende en in handen was van de koning.

Zijn zoon Boudewijn II (879-918) werd reeds in 879 geconfronteerd met het 'Groot Normandisch Leger'. Nadat dit Brugge, Gent, Kortrijk en Arras had verwoest, stootte het door naar het oosten tot Prüm, in Duitsland. In 884 doken ze opnieuw op aan de Schelde en plunderden tijdens de lente van dat jaar Vlaanderen en Artesië.

Toen ze in 891 echter opnieuw naar het oosten trokken werden ze door koning Arnulf van Karinthië, te Leuven verpletterend verslagen en raakten onze streken definitief van hun invasies verlost.

Boudewijn II zuiverde het land van de resterende roverbendes en mengde zich in de politiek van Frankrijk. In het conflict tussen Karel de Eenvoudige en Eudes veranderde hij regelmatig van kamp, waarbij hij zich onmisbaar trachtte te maken voor beide partijen en hun macht probeerde in te perken. Door zijn machtshonger raakte hij in het bezit van Artesië en Picardië en aarzelde zelfs niet om Herbert de Vermandois en bisschop Fulco van Reims te laten vermoorden toen ze hem het bezit van Arras betwistten.

Waarschijnlijk was het Boudewijn II die zich de titel van markies toe-eigende, een titel die de graven van Vlaanderen tot het begin van de XIe eeuw bleven dragen. Na een tijdje had hij een rijk opgebouwd van het Zwin tot aan de Somme en zou op die manier de grondvesten leggen voor het Vlaanderen dat door zijn zoon verder zou worden uitgebouwd.

De munt die de voorzijde siert van de EGMP-jaarpemning 2011 :

2:1

Boudewijn II (879-918), denier geslagen te Brugge, 20 mm, Ag 1.74 g.

Vz: tussen 2 parelcirkels : + GPATIA D REX, met in het centrum een Karolus-monogram.

Kz: kort gevoet kruis, errond, tussen 2 parelcirkels + BRIVGGAS MON

Uit alles blijkt dat het Boudewijn II was die zich meester had gemaakt van de munthuizen van Arras en Gent, en die de ateliers van Brugge, Gent, Lens en Terwaan opende.

Deze munt is de eerste gekende munt geslagen in het munthuis te Brugge. Kenmerkend hiervoor is de omschrijving BRIVGGAS MON. Latere emissies geven als omschrift BRVGGIA MO. Volgens Raymond Serrure en Hubert Frère zou deze denarius geslagen zijn onder Karel de Kale (840-877). Toch is deze bewering zeer onwaarschijnlijk omdat er tijdens de regering van Boudewijn I (862-879) in Brugge geen munthuis aanwezig was.

Het is Boudewijn II die zich meester maakte van de reeds bestaande munthuizen van Gent en Arras en de ateliers van Brugge, Kassel, Kortrijk, Lens en Terwaan opende. Dat de munt geslagen werd voor Karel de Kale is bijgevolg uitgesloten. Al even onwaarschijnlijk is het dat deze munt zou vervaardigd zijn voor Lodewijk II (877-879) of Lodewijk III (879-882) vermits Boudewijn II op dat ogenblik niet of nauwelijks aan het bewind was.

Muntschatten uit Zelzate, Courtbanton II, Glizy, Monchy-au-Bois, Nourray, Bonnevaux en A.N.S. werden verborgen tussen 880 en 890. Het is dan ook logisch om de vervaardiging van de Vlaamse denieren uit deze muntschatten onder Boudewijn II te situeren. **Hugo Vanhoudt**

AEN-penning 2011

opgedragen aan de betreurde Willy Faes

Ø 30mm

De jaarpemning-2011 van de Waalse zustervereniging A.E.N., uitgereikt op de A.V., werd opgedragen aan de pas overleden numismaat Willy Faes. Op de voorzijde staat een dame Fortuna die uit een *hoorn des overvloed* rijkelijk de munten laat stromen. De tekst op de keerzijde : ALLIANCE EUROPEENNE NUMISMATIQUE – ASSEMBLEE GENERALE BRUXELLES – 29 Mai 2011 – Dédié à M. Willem FAES.

Mechelse lakenloodjes duiken op in een museum in Kiev

Begin 2011 ontving Bart Stroobants, conservator van de Mechelse Musea, een e-mail uit Oekraïne. Oleksandr Alferov, een onderzoeker verbonden aan het Sheremet'evikh-museum in Kiev feliciteerde de stad Mechelen met de recente vondst van een Pauselijke zegel van Urbanus IV (1261-1264). Aansluitend deelde hij mee dat het museum in zijn collectie twee Mechelse zegels bezit. Hij vroeg zich af of de stad gelijk-aardige exemplaren bewaart en of hier reeds was over gepubliceerd.

Bart Stroobants zond het bericht door aan Bart Robberechts, archeoloog-diensthoofd van de Dienst Archeologie van de stad. Er waren enkele gelijkenissen tussen de zegels en het lakenloodje dat bij het archeologisch onderzoek van het voormalige Lorettenklooster was aangetroffen.

Het was onmiddellijk duidelijk dat de vondsten in de collectie van het museum in Kiev wel degelijk twee Mechelse lakenloodjes waren van het type *Den Romment*. Op de ene zijde is Sint-Rombout herkenbaar. Op de andere zijde staat in het midden Mechliniensis met boven- en onderaan de drie C's met een roosje. In de andere zegel zijn C's te herkennen.

De beide lakenloodjes werden teruggevonden in de streek die nu Ivano-Frankivsk wordt genoemd.

Het is bekend dat Mechels laken gegeerd was omwille van zijn bijzonder goede kwaliteit. De export van Mechels textiel in de Middeleeuwen, vooral naar Frankrijk, was een belangrijk element in de toenmalige economische activiteiten van de stad. Vanaf 1340 werden de Duitse gebieden als afzetmarkt aantrekkelijker dan de Franse. Frankfurt werd een draaischijf en de Duitse Hanse zorgde voor verdere export, onder meer tot in het Russische Novgorod!

De Mechelse lakenloodjes, die opdoken in het museum van Kiev en die gevonden werden in de streek van Ivano-Frankivsk, zijn hiervan het tastbare bewijs.

F. Van der Jeught en J. Van der Auwera

Bron : Kon. Kring voor Oudheidkunde, Letteren en kunst van Mechelen
Mededelingenblad 125, nr 3 / 2011 www.oudheidkundigekring.be

Drukkerij voor valse eurobiljetten in Sofia ontmanteld inbreng PP

De Bulgaarse politie heeft met de hulp van Europol en de geheime diensten van de Verenigde Staten en Spanje een drukkerij van valse eurobiljetten ontmanteld. De biljetten werden vooral in België verspreid. Dat heeft het Bulgaarse ministerie van Binnenlandse Zaken vrijdag aangekondigd. Een Serviër en twee Bulgaren werden gearresteerd.

De agenten legden beslag op 85.000 valse euro's in biljetten van 50 en 100 euro, en 150.000 valse dollars in biljetten van 100 dollar. De vervalste euro's waren bedoeld voor Griekenland, België, Duitsland, Spanje en andere landen in de Europese Unie. De valsmunters vervaardigden er ook valse bankkaarten, materiaal om de verdelers van bankbiljetten om de tuin te leiden, valse diploma's en certificaten.

De Bulgaarse eigenaar van de drukkerij werd gearresteerd. Hij was eerder al voorwaardelijk veroordeeld voor valsmunterij. Een andere Bulgaar en een Serviër werden gearresteerd toen zij valse biljetten ter waarde van 20.000 euro leverden.

Midden april nam de politie 717.000 euro in valse biljetten in beslag in een operatie in de steden Plovdiv en Haskovo. Volgens de autoriteiten was vooral de vervalsing van de briefjes van 500 euro geslaagd.

In oktober 2010 ontmantelde de politie van Kazanlak al een andere drukkerij van valse euro's, die in een 20-tal Europese landen circuleerden.

Een overblijfsel van ons niet zo ver militair verleden ...

6-hoekige jeton, aluminium, 1.09g, 25 x 22mm

Vz – GOED VOOR 1 Fr. M.H.K.

Kz – BON POUR 1 Fr. C.M.C.

M.H.K. Militaire Hoofdkantine, beter gekend onder de Franse naam C.M.C. (Cantine Militaire Centrale). Deze supermarktwinkels waren ingericht voor de Belgische soldaten en hun families in BSD, de Belgische kazernes in Duitsland. Dit waren taksvrije winkels waar verschillende aankopen konden gedaan worden zoals voedingswaren, huishoudartikelen, dranken en luxegoederen. Er waren ook 2 showrooms in Soest en Keulen voor overige producten.

Belangrijk was dat er in de winkel ook Belgische producten werden te koop aangeboden, zoals Belgisch bier dat meestal in de Duitse winkels niet verkrijgbaar was. Ook de taksvrije sigaretten waren in trek.

Soldaten hadden een sigarettenkaart waar ze een beperkt hoeveelheid slossen sigaretten konden aanschaffen voor eigen gebruik.

Er waren meer dan 20 CMC's in de BSD. De laatste waren gelokaliseerd in Troisdorf, Weiden en **Vogelzang**.

Dat is zo rond als een ‘snaphaan’.

Wat zoveel betekent als ‘Dat is duidelijk’! De snaphaan was een zilveren munt, ingevoerd rond 1509 door de Hertog van Gelre. De beeldenaar toont de Hertog in harnas en te paard. Snaphaan betekent eigenlijk : ‘bereden rover’, een weinig vleierende bijnaam voor de onderdanen van de Hertog van Gelre...

snaphaan Karel van Egmond

Tot de laatste kwadrantpenning toe.

Hiermee wordt bedoeld het kleine Romeinse muntje de quadrans (1/4 as). Het gezegde komt uit het bijbelboek van Mattheus (5 vers 26) welke daarmee de goddelijke rechtvaardigheid aangeeft, waardoor wij als zondaars, als ons geen kwijschelding wordt verleend, alles tot de laatste kwadrantpenning zullen moeten betalen. **AE**

quadrans, keizer Trajanus

Ik heb gegeten, zei de mof, alsof ik een daalder verteerd had en het is maar voor 29 stuivers en 7 duiten.

Bij een aankoop : het voordeel behaald is te verwaarlozen want een daalder is 30 stuivers waard, dus maar een duit meer gewonnen !

½ statendaalder Filips II

Wie een duit versmaadt is de gulden niet waard

Dit is een variant op het gezegde : ‘wie het kleine niet eert, is het grote niet weert’.

duit Gelriae 1786

Wie goudgulden-verf kan pissen, kan licht de dokter missen !

Een gezegde uit de 17^e eeuw : zijn urine heeft een gezonde, goudgele kleur.

Rijnse goudgulden Gelderland 1377-1402

MUNTINFO (B)

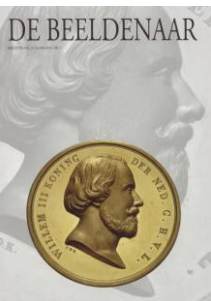
55 / 2011

- Muntenset 2011 : De vuursteenmijnen van Spiennes
- zilverstuk 10 euro : De ontdekking van de Zuidpool
- Europa-munt : België en het diepze Onderzoek
- nieuwe 2 euro gedenkmunt : 100 jaar Vrouwendag
- uitzonderlijk aanbod : 2 euro gedenkmunten 2011
- 5 pond : Het prinselijk huwelijk William & Kate

NUMISMATIQUE & Change (F) Juin 2011

- Romaines : Tiberius Claudius Nero Drusus
- Étude : Les Errements de la légende de droit royale
- Papier-monnaie : L'Antiquité vue par les billets
- Jetons, médailles : La numismatique du mariage
- L'Histoire et la Numismatique : la Corée du Nord
- Grands personnages : La numism. de Pierre Puget

DE BEELDENAAR (NL) mei / juni 2011

- Wilhelmina I: de Amerikaanse Muntbiljetten WO II
- Onderzoek Bossche stadhuispenningen
- 'Muntvondsten' uit Hoornse en Kamper archieven
- De schatvondst Loosdrecht 1941
- Een vroege loden buurtpenning uit Den Haag
- Een ongepubliceerd muntje van de stad Roermond
- De snaphaan van Anjou

DE MUNTMEESTER (B)

Juni 2011

- 2e Internationale workshop 'Medailles & Sculptuur'
- Religieuze penningen in de belangstelling
- De Bogaardensite van Diest onderzocht
- Muntvondst op de Bogaardensite
- Belastingspenningen uit Belgisch-Congo
- Klasseren bij Theunis of Philippen ?

Tijdschriften en boeken kunnen gratis ontleend worden gedurende 1 maand ! Vraag info aan bibliothecaris Herwig Helsen. De volledige lijst is te raadplegen op www.numismatica-herentals.be / bibliotheek

Tentoonstellingen

op je vakantieroute ... ?

Museum van de Nationale Bank van België

www.nbb.be

Wildewoudstraat 10, 1000 Brussel

dinsdag t.e.m.zondag 10-18 u

Permanente expositie 'Geld een verhaal'

weekend gratis toeging

Kunsthistorisch Museum Wenen

www.khm.at

Maria-Theresien-Platz

dinsdag t.e.m. zondag 10-18 u

Vaste opstelling (2° verdieping)

3 zalen met munten, penningen, ...

Tijdelijke expositie

'Götter, Menschen und das Geld der Griechen'

Kreissparkasse Keulen

www.geldgeschichte.de

Neumarkt 18-24

maandag t.e.m. vrijdag 9-18.30 u, zaterdag 10-14 u

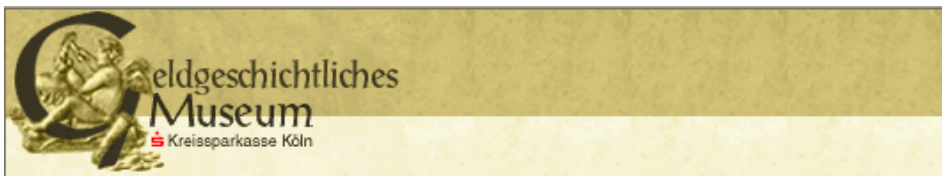
Vaste expositie

'Geschiedenis van het geld, 27 eeuwen munten'

Tijdelijke tentoonstelling 2011

'Schneller, höher, weiter ...

Sport auf Münzen und Medaillen von der Antike bis zur Gegenwart'

za 2	Eur. Verz. B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	8 – 11 u
zo 3	EGMP Leuven–Palais de Buc's– JP Minckelerstr, Leuven Edelweissje – St-Katarina – N. Cleynaertsiaan 1, Hasselt	9 – 12.30 u 8.30 – 12 u
za 9	AEN Nijvel – C. St-Gertrude – Faubourg de Mons, Nijvel Eur. Verz. B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	van 14.30u 8 – 11 u
zo 10	EGMP Herentals- StAntonius- Kapucijnenstr, Herentals	8.30 – 12 u
za 16	Eur. Verz. B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	8 – 11 u
zo 17	EGMP ZW-Vlaand – Willem Tell - Brugsestr. 20 Kortrijk	13 - 16 u
za 23	Eur. Verz. B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Achter Olmen – T.I. St-Jansberg – Weerterstwg, Maaseik	8 – 11 u 13 – 16 u
zo 24	EGMP Tienen -'t Hoekske - Oude Leuvensestr 93, Tienen AEN La Louvière – M. du Peuple de Houdeng-Aimeries Wase Ruilclub – Den Hof – H. Heymanplein, St-Niklaas	9 – 12 u 8.30-11.30 9 – 12 u
za 30	Eur. Verz. B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	8 – 11 u

VERSMARKT & WIJNEN

Lierseweg 20, 2200 Herentals

www.vaneccelpoel.com

info@vaneccelpoel.com

014 212693

Bodegas Val De Vid, Rueda

7.35 euro

Deze moderne winery is gelegen in Serrada, provincie Valladolid. Een jong en enthousiast team wijnmakers ontfermt zich over 50ha wijngaard aangeplant met de Verdejo en Sauvignon welke 700m boven de zeespiegel is gelegen. Het resultaat is een explosieve wijn die bulkt van het fruit. Extreem zuivere neus van exotisch fruit. De aanzet is krachtig en fijn mineraal tegelijkertijd. Een complexe fruitbom met een zacht prijskaartje.

Brumunt partner voor uw collectie !!

Alle euromunten, Belgische munten, wereldmunten, ...
Benodigheden voor elke verzamelaar en de nieuwste catalogi.

wij kopen al uw goud, zilver, munten en bankbiljetten

Brumunt – Hogeweg 166, B-8200 Brugge 2, België
gsm +32 0478-362795 e-mail info@brumunt.be

MAUQUOY GROUP

Industrieweg 12 • 2280 Grobbendonk • Belgium

www.mauquoy.com

Medailles

Penningen

Naamplaten

Stempels

voor al uw numismatische vragen :

VEILINGHUIS EECKHOUT

Kerkhoflaan 42 – 9300 Aalst

Tel 0486-868942 - Fax 053-300117

joselito_eeckhout@telenet.be

www.veilinghuiseeckhout.be

Fleur De Coin

MUNTEN & MEDAILLES

aankoop & verkoop te Gent

Lea Vandenbruwaene

Burgstraat 139, 9000 Gent 09-2333138 info@fleurdecoin.be

open : ma, di, do, vrij, zat 14-18 u

www.fleurdecoin.be

voormiddag op afspraak – woe, zon & feestdagen gesloten